

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2008:3 av Johan Sjölander (S) om trygghetsskapande åtgärder inom kollektivtrafiken

Föredragande landstingsråd: Christer G Wennerholm

Ärendet

Motionären föreslår att trygghetsskapande åtgärder inom kollektivtrafiken vidtas.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

SL genomför redan idag, bland annat efter uppdrag från landstingsfullmäktige, en rad trygghetsskapande åtgärder i linje med motionens förslag. Alliansens arbete med att göra SL tryggare har haft effekt, även om mycket arbete kvarstår. Totalt sett har andelen trygga ökat under de senaste tre åren. Detta gäller såväl när man reser ensam, i sällskap eller går till och från sin hållplats/station på kvällar och/eller nätter. Andelen som är trygga när de reser ensamma på kvällar och nätter har ökat från 60 till 67 procent sedan hösten 2006. Störst förändring har skett på tunnelbana och pendeltåg där andelen trygga kvinnor har ökat betydligt.

SL skall fortsätta att utveckla sitt arbete för en tryggare kollektivtrafik. Närvaron av trygghetspersonal skall förstärkas särskilt på kvällar och nätter i tunnelbanan och pendeltåg. Samarbetet mellan polis, ordningsvakter, trafikvärdar och ideella organisationer skall fortsätta utvecklas.

Med ökad närvaro av uniformerad personal, civila spanare, ökat skydd av anläggningar och vagnar, bättre kontroll vid spärrarna och kameraövervakning kan tryggheten öka betydligt.

Bilagor

1	Motion 2008:3	
2	SL-förvaltningens tjänsteutlåtande	2008-06-02
3	S-ledamöternas uttalande i SL	2008-06-17
4	MP-ledamotens uttalande i SL	2008-06-17

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 16 december 2009.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 19 januari 2010.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till S-ledamöternas förslag, dels till V- och MP-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S-ledamöterna reserverade sig:

”Socialdemokraterna föreslår landstingsstyrelsen besluta föreslå landstingsfullmäktige att bifalla motionen.

I slutet av förra året informerades SL-styrelsen om att SL:s trygghetsprojekt har så allvarliga brister att en revision tillsatts. Framförallt är det kamerornas tillförlitlighet som brister. Uppföljningen av trygghetsprojektet har brutit. Även om styrelsen informerats först nu har problemen förmodligen pågått i flera år. Det ger anledning till oro och understryker vikten av andra kompletterande insatser.

Resenärernas tilltro till kameraövervakningen riskerar att sjunka och därmed påverkas även upplevelsen av trygghet i SL-trafiken. Det ställer än högre krav på information om de positiva saker som sker i SL-trafiken för att öka tryggheten.

Förstärkt väktarskydd har införts på grund av bristerna i kameraövervakningen. Även när kameraövervakningen fungerar som avsett behövs synlig personal i trafiken. Ny teknik gör att andra personalkategorier kan frigöras. Det möjliggör att resurser kan styras om för att öka andelen synlig personal i trafiken.

Vi vill även förstärka samverkan med kommuner och olika lokala organisationer i dessa frågor. Vår uppfattning är att vi idag inte till fullo nyttjar den potential som finns i människors vilja att ta ansvar för det egna bostads- och närområdet.”

LS 0802-0155

V- och MP-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen

Mängden synlig personal har enligt VD:s yttrande stor påverkan på upplevd trygghet och minskar även skadegörelsen. Att SL nu inleder prov för att få fler personal ute i systemet och ökad rörlighet av stations- och kontrollpersonal, är glädjande.

SL arbetar kontinuerligt för att öka resenärernas trygghet. Trots insatser under de senaste mandatperioderna återstår ännu en hel del att göra för att öka tryggheten i kollektivtrafiken. Fortfarande upplever över 30 procent att de är otrygga när de reser på kvällar och nätter.

Landstingsstyrelsen ser med tillförsikt fram emot ett fortsatt arbete i denna riktning där också spärrpersonalen används på ett mer kostnadseffektivt sätt och därmed ökar service och trygghet för resenärerna samt minskar skadegörelsen i kollektivtrafiken.”

Ärendet och dess beredning

Johan Sjölander (S) har i en motion (bilaga), väckt den 12 februari 2008, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdraga åt AB Storstockholms Lokaltrafik att arbeta aktivt med att informera resenärerna om vad som görs för att öka tryggheten i kollektivtrafiken, *att* uppdraga åt AB Storstockholms Lokaltrafik att arbeta med lokala trygghetsprojekt, *att* uppdraga åt AB Storstockholms Lokaltrafik att betona trygghetsfrågorna i samråden med kommunerna, *att* utöka andelen synlig personal i SL-trafiken i takt med att ny teknik frigör andra personalkategorier.

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och AB Storstockholms Lokaltrafik.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 20 oktober 2008 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad med hänvisning till den redovisning av åtgärder som styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik har lämnat.

Utvecklingen i samhället går mot en allmän ökning av otryggheten i form av bl a hot, våld och skadegörelse. Kollektivtrafiken är en del av samhället och

LS 0802-0155

den upplevda tryggheten är till stor del ett resultat av dels händelser i vår trafik och dels händelse utanför kollektivtrafiken.

SL har i sitt svar redovisat en sammanställning av olika pågående och/eller genomförda åtgärder för att uppnå en ökad trygghet i samband med resande i kollektivtrafiken.

SL kan inte ensamt åtgärda den skadegörelse och hot- och våldproblem som finns i samhället, utan för SL:s del handlar det om personella insatser, teknisk utrustning och samverkan med polis, kommuner, frivilligorganisationer m fl.

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse har den 17 juni 2008 som svar på motionen överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande (bilaga).

S-ledamöternas särskilda uttalande (bilaga).

MP-ledamoten särskilda uttalande (bilaga).

Ärendet har tidigare behandlats av landstingsrådsberedningen den 23 oktober och landstingsstyrelsen den 4 november och av landstingsfullmäktige den 25-26 november 2008.

Landstingsfullmäktige återremitterade ärendet.

Bilagor

Motion 2008.3

Vi socialdemokrater vill ha en kollektivtrafik som man kan trivas med och lita på. Därför bekymrar det oss att många känner sig rädda när de ska åka kollektivt efter mörkrets inbrott.

Tillbudet i kollektivtrafiken är få men människor känner sig ändå inte alltid trygga. Det tar vi på största allvar. Alla är förstas inte rädda. Framförallt känner de som oftast råkar ut för våld sig mest trygga medan de som statistiskt sett är minst utsatta är de som är otryggast.

Även om riskerna är få så måste man ta människors upplevelse av otrygghet på största allvar. Om människor inte känner sig trygga när de reser med kollektivtrafiken så påverkas deras vardag. Då begränsas människors frihet att välja resvägar och aktiviteter på grund av rädsla. Ett sådant samhälle vill vi inte ha.

Under vår mandatperiod gjordes stora satsningar på ökad trygghet. Till exempel inrättades en samlad trygghetscentral och SL återtog ansvaret för ordningsvakter från trafikentreprenörerna och upphandlade en gemensam ordningsvaksresurs med tydligt serviceinriktad profil snarare än repressiv. Vi såg också till att intäkterna från försöket med trängselskatt kom kollektivtrafiken till godo så att SL kunde storsatsa på kamerautbyggnad i hela kollektivtrafiken.

Många känner inte till vad SL gör för att öka tryggheten i kollektivtrafiken. Fler skulle säkert känna sig mer trygga om de var informerade om kamerautbyggnaden, trygghetscentralen och hur sällan det faktiskt sker tillbud. Informationsinsatserna måste därför förstärkas. Särkilt fokus borde ligga på information och dialog med de grupper som känner sig rädda. Framförallt är det kvinnor och äldre som känner sig otrygga.

Men det behövs fler insatser. Det räcker inte med mer kontroller, poliser och övervakning. Det behövs också mer synlig och serviceinriktad SL-personal, samverkan med hemlösa organisationer och praktiskt arbete med att skapa trygga och trevliga trafikmiljöer. Det behövs både så kallade hårda och mjuka insatser. Tyvärr verkar den borgerliga majoriteten rikta allt sitt fokus på repressiva åtgärder och inte lägga samma tonvikt på det förebyggande arbetet.

SL behöver i dessa frågor förstärka sitt samarbete med lokala organisationer, kommuner, skolor, det lokala näringslivet och sociala myndigheter. Kollektivtrafiken är inte att jämföra med en butiks- eller annan kommersiell lokal. Den

LS 0802-0155

är en del av människors vardag, en offentlig plats. Oavsett vad man tycker om det så fungerar kollektivtrafiken till och med för vissa som vardagsrum eller fritidsgård. Arbetet tillsammans med Lugna gatan och Stadsmissionen är i detta avseende väldigt värdefullt. SL behöver dock inleda dialog med fler organisationer och intressenter.

Genom bättre samverkan med det omgivande samhället skulle SL dra nytta av olika organisationers lokalkännedom och därmed få bättre kunskap om effektiviteten för de egna insatserna men även lättare kunna ställa krav på det omgivande samhällets insatser. SL borde arbeta mer med lokala trygghetsprojekt i grupper som kan se olika ut beroende vart i länet de verkar. En modell passar sällan alla så lokala anpassningar är av vikt.

Tittar man t.ex. på de problem som nyligen inträffade i Tensta/Rinkeby respektive Hovsjö i Södertälje inser man att polisiära insatser inte räcker. Istället är det kontakten med det stora flertalet skötsamma invånare i dessa områden och deras föreningar och organisationer som måste förstärkas så att de i vardagen kan ta ett aktivt ansvar för att öka tryggheten.

Upplevelsen av trygghet är som minst bland resenärerna sena kvällar och nätter när man går till och från kollektivtrafiken. Det ställer stora krav på förändringar i miljön i anslutning till SLs stationer och hållplatser. Bland annat därför måste samråden mellan kommuner och SL i högre grad handla om trygghetsfrågor. SL och kommunen eller stadsdelen kan gemensamt identifiera åtgärder som skulle få fler resenärer att känna sig trygga på väg till eller från kollektivtrafiken. Det kan handla om att röja bort buskage som skymmer sikten och om bättre belysning men kommunerna och stadsdelarna har säkert också förslag på konkreta åtgärder som SL kan göra i just deras område. Det vore mycket positivt med lokala handlingsplaner med mätbara mål som kan följas upp genom att bland annat göra lokala nedbrytningar av de undersökningar som SL gör bland resenärer om hur trygga de känner sig i SL-trafiken.

För att man ska känna sig trygg i kollektivtrafiken är det också viktigt med synlig personal. Den personal som frigörs i takt med att ny teknik och nya och smidigare biljettsystem införs bör därför istället omlokaliseras till trafikmiljöerna för att både skapa trygghet och för att kunna hjälpa till med störnings- och annan resenärsinformation. Att som de borgerliga vilja minska på antalet anställda på SL är inte rätt väg att gå.

Med anledning av ovanstående föreslår jag landstingsfullmäktige besluta

att uppdraga åt SL att arbeta aktivt med att informera resenärerna om vad som görs för att öka tryggheten i kollektivtrafiken

att uppdra åt SL att arbeta med lokala trygghetsprojekt

att uppdra åt SL att betona trygghetsfrågorna i samråden med kommunerna

att utöka andelen synlig personal i SL-trafiken i takt med att ny teknik frigör andra personalkategorier

Stockholm den 7 februari 2008

Johan Sjölander

SL-förvaltningens tjänsteutlåtande

SLs synpunkter

Utvecklingen i samhället går mot en allmän ökning av otryggheten i form av bl.a. hot, våld och skadegörelse. Kollektivtrafiken är en del av samhället och den upplevda tryggheten är till stor del ett resultat av dels händelser i vår trafik dels händelser utanför kollektivtrafiken.

SL kan inte själv åtgärda samhällets skadegörelse samt hot- och våldsproblem, utan för SLs del handlar det om personella insatser, teknisk utrustning och samverkan med polis, kommuner, frivilligorganisationer m.fl. Under senare tid har ett mycket nära och utvecklat samarbete med kommun, polis, moskeer etc. skett i t.ex. Södertälje och Södra Järva med gott resultat. De nya trygghetsvårdarna från Lugna Gatan har också visat sig vara en effektiv insats i t.ex. Tensta – Rinkeby.

Medias stora bevakning av frågan bidrar till den upplevda otryggheten och SL delar därför motionärens uppfattning om behovet av informationsinsatser. Bristen på saklig information styrks av gjorda undersökningar. SL har beslutat och planerat för en större informationsinsats om Trygghetsprojektet efter sommaren.

Våra undersökningar visar också att mängden synlig personal har stor påverkan på upplevd trygghet och även en positiv påverkan på skadegörelsen. SL har nu inlett ett prov med ändrat stationsupplägg, det s.k. servicekonceptet, som syftar till ökad synlighet och större rörlighet av stations- och kontrollpersonal. Servicekonceptet syftar också till att ge personalen en enhetlig klädsel med god synbarhet.

Nedan följer en sammanställning av olika pågående och/eller genomförda åtgärder utan inbördes ordning:

- Samordnad ledning av de samlade trygghetsresurserna från Trygghetscentralen.
- Deltar i kommunsamråd med punkten trygghetsfrågor.
- SL ingår i Stockholms centrala brottsförebyggande råd (BRÅ).
- Etablerat samarbete under ledning av Trafikkontoret med staden och dess olika verksamheter, BV, fastighetsägare m fl.
- Kommunsamverkan i samband med svåra störningar – Nynäshamn, Södertälje, Botkyra, Järva mfl med deltagare från kommun och polis.

LS 0802-0155

- Väl utvecklat samarbete med bl.a. Tunnelbanepolisen och Näpo som resulterat i ökad polisiär närvaro i kollektivtrafiken.
- Chefssamråd med polismästarna som sammankallande med deltagare från polis, åklagare, socialförvaltning, SL mfl. F.n. har SL chefssamråd med Södertörns-, Söderorts-, Norrorts och Västerorts polisdistrikt.
- Lokala samverkansnätverk med polisen exempelvis Söderort, City, Södertörn.
- Tekniska satsningar i form av skalskydd, kameraövervakning mm.
- Personella resurser i form av ordningsvakter, väktare, Lugna Gatan och frivilligorganisationer.
- Utbildning pågår för samtliga trygghetsresurser i SL-kunskap och värderingar.
- Studiebesök från externa parter som t.ex. SOSAB, LKC, SLL och Polisen.
- Gemensam ”utsättning” av ordningsvakter och polis m.fl. inför helger och större evenemang.
- Infört nytt händelseregistreringssystem och skadedatabas som ger bra underlag för styrning och uppföljning.
- Regelbundna resenärsundersökningar och analys av generell trygghet i samhället i övrigt.
- Nytt upplägg för kundnära service – servicekonceptet – med ansvar för ett större antal arbetsuppgifter kommer att införas under året. Detta ger en ökad synlighet och omfattar nuvarande spärrexpeditörer, betalvärdar, biljettkontrollanter, stationsvärdar m fl.

LS 0802-0155

S-ledamöternas uttalande i SL

Precis som motionen påpekar är trygghetsfrågorna mycket viktiga för att locka resenärer att åka med SL. Det är därför glädjande med ett så pass positivt svar från SL:s förvaltning. Värt att lyfta fram särskilt är att SL tagit fasta på motionens idéer om att ytterligare marknadsföra SL:s trygghetsinsatser.

Som det framgår av det föreslagna svaret har SL arbetat aktivt på att utveckla samverkan med polisen, kommuner, frivilligorganisationer m.fl. Detta är positivt. Samtidigt vill vi understryka vikten av att SL fortsätter att utveckla sina relationer med föreningslivet. Vi tycker därför att motionens förslag om lokala trygghetsprojekt är värt att vidareutveckla. Här finns en stor trovärdighet från samhället och en stor lokal kännedom, vilket ger goda möjligheter till dialog och påverkan. Vår uppfattning är att vi idag inte till fullo utnyttjar den potential som finns i människors vilja att ta ansvar för det egna bostads- och närområdet.

Att det finns synlig personal i kollektivtrafiken är en viktig trygghetsfaktor. Andelen synlig personal måste därför öka och SL:s prov med det s.k. servicekonceptet är ytterligare ett steg i rätt riktning. Men även här finns fortfarande mycket kvar att göra.

LS 0802-0155

Mp-ledamotens uttalande i SL

Återigen visar SLs egna undersökningar att miljöpartiets politik är önskad av resenärerna samt leder till ökad trygghet och service i kollektivtrafiken. Mängden synlig personal har enligt VD:s yttrande stor påverkan på upplevd trygghet och minskar även skadegörelsen. Att SL nu inleder prov för att få fler personal ute i systemet och ökad rörlighet av stations- och kontrollpersonal, gläder mig mycket.

Jag ser med tillförsikt fram emot ett fortsatt arbete i denna riktning där spärrpersonalen används på ett mer kostnadseffektivt sätt och därmed ökar service och trygghet samt minskar skadegörelsen i kollektivtrafiken. VD har i detta arbete mitt fulla stöd